AKKtiv-programmet som stöd för implementering av evidensbaserad vård - kommunikation- av barn och vuxna med autism i olika åldrar och på olika utvecklingssteg

Gunilla Thunberg,

universitetssjukhusöverlogoped, docent i logopedi, adjungerad lektor GU

SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET VGR

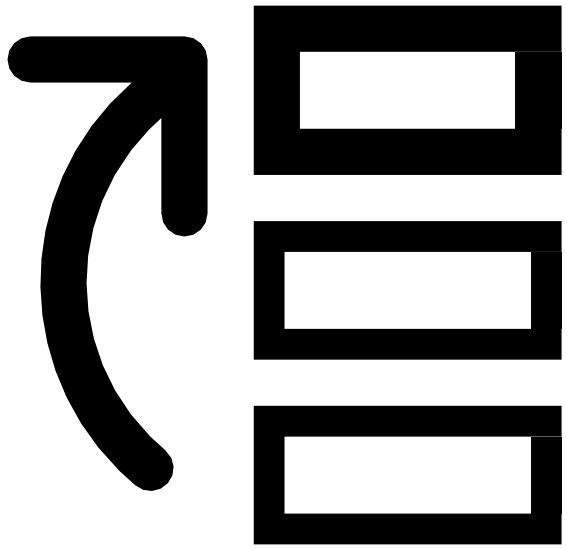
Socialstyrelsens nationella riktlinjer (NR) och vård- och insatsprogram (VIP) – grunden

Socialstyrelsens nationella riktlinjer (NR)

Nationella riktlinjer: adhd och autism - Socialstyrelsen

- **Nationella riktlinjerna svarar på VAD-frågan och ska:**
- **Stöd för resursfördelning och prioritering:** beslutsunderlag för politiker, chefer och tjänstemän som fördelar resurser och planerar verksamheter inom hälso- och sjukvård, tandvård och socialtjänst. [
- **Minska skillnader**
- **Utgöra underlag för uppföljning och utvärdering**
- **Inte juridiskt bindande:** Riktlinjerna är inte tvingande föreskrifter

Vård- och insatsprogram autism (VIP)

Nationella vård- och insatsprogram

VIP – **svarar på HUR och ska** samla och tillgängliggöra evidens- och erfarenhetsbaserad kunskap för att säkerställa en **jämlik, resurseffektiv och kunskapsbaserad vård och stöd** av hög kvalitet över hela landet.

Två viktiga och stora delar i nationella riktlinjer: tidiga insatser + kommunikativt stöd

Rekommendation om tidiga insatser

Till hälso- och sjukvården och socialtjänsten

Id	För personer med ...	Erbjud ...	Prioritet
B23	misstänkt neuropsykiatrisk funktionsnedsättning	tidiga insatser efter behov, till exempel kognitivt eller kommunikativt stöd.	3

Rekommendationer om kognitivt och kommunikativt stöd

Till hälso- och sjukvården

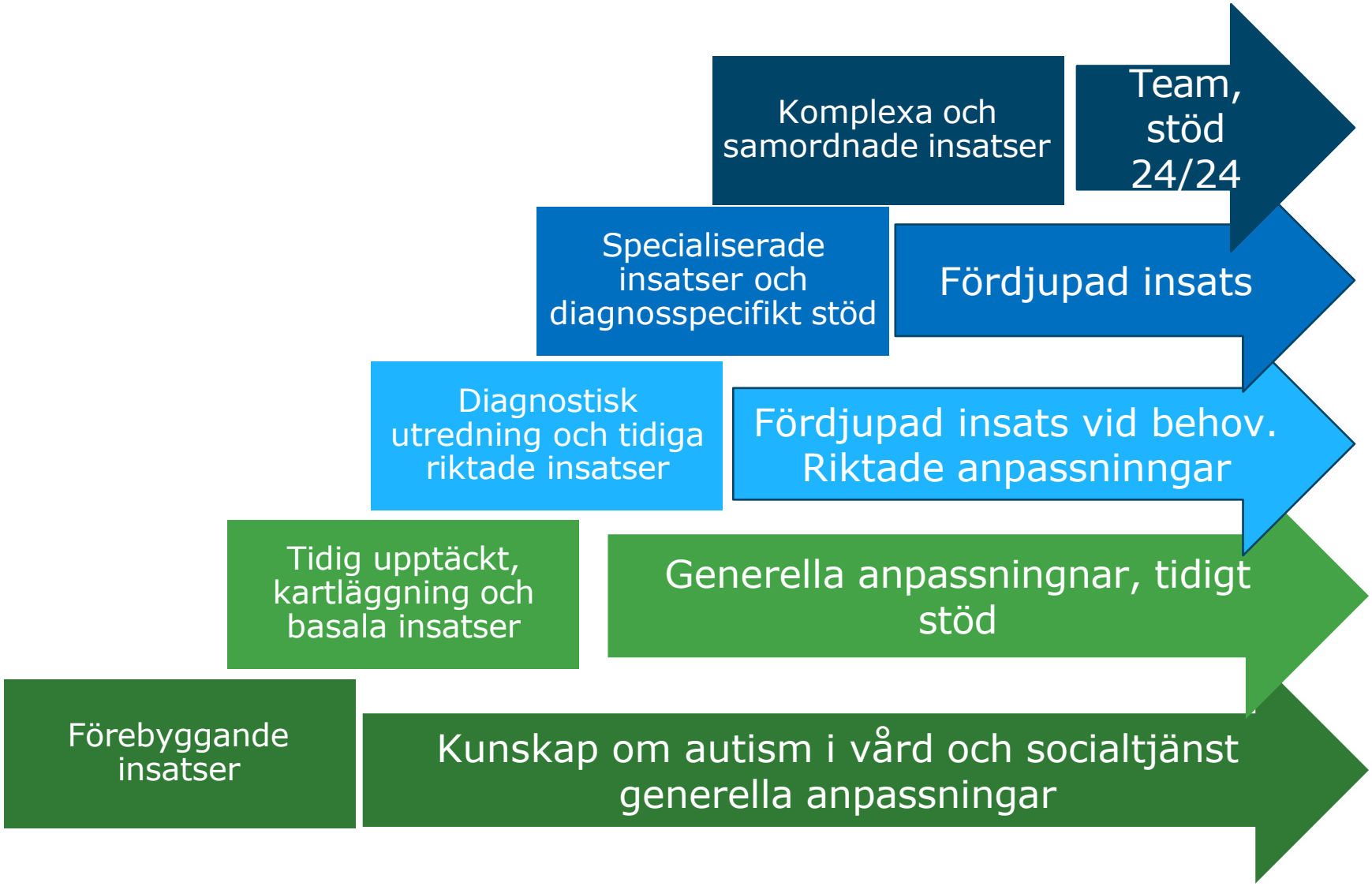
Id	För personer med …	Erbjud …	Prioritet
Bb47b, Bv47b, Bb4, Bv4	autism	kognitivt eller kommunikativt stöd.	2
Bb47a, Bv47a	adhd	kognitivt stöd.	3
B8	adhd eller autism	**inom ramen för forskning och utveckling:** sensorisk integration, enligt Ayres modell.	FoU

Rekommendationer om kompetensutveckling i hälso- och sjukvården och Socialtjänsten

- B28 primärvården (även barnhälsovården), elevhälsans medicinska och psykologiska insatser samt den specialiserade hälsooch sjukvården (inklusive habiliteringen) adhd och autism hos barn och vuxna.
- Motsvarande finns för socialtjänsten

VIP autism utgår från Stegvis vård

- - heterogent tillstånd och behovet av stöd varierar
- - man utreder i den utsträckning som behövs för att kunna ge rätt insatser. Genom kontinuerlig och systematisk uppföljning kan insatser läggas till eller justeras, så att den som har stora behov får mer omfattande stöd. Den principen bör vara vägledande för alla verksamheter oavsett huvudman”
- - För att insatserna ska bli så effektiva som möjligt behöver de samordnas och koordineras, samt även följas upp.
- - Övergången från barn till vuxen vid 18 år är en känslig period och för god kontinuitet krävs att alla överbryggar det i sin organisering.”

Komplexa och samordnade insatser
Team, stöd 24/24
Specialiserade insatser och diagnosspecifikt stöd
Fördjupad insats
Diagnostisk utredning och tidiga riktade insatser
Fördjupad insats vid behov. Riktade anpassninngar
Tidig upptäckt, kartläggning och basala insatser
Generella anpassningnar, tidigt stöd
Förebyggande insatser
Kunskap om autism i vård och socialtjänst generella anpassningar

Hur kan vi arbeta stegvis med kommunikationsstöd vid autism - strategier och AKK som är evidensbaserade?

AKKtiv!

Program för utbildning av kommunikationspartners till personer i behov av AKK www.akktiv.se (folder!)

Föräldrar

Professionella som arbetar med barn och vuxna

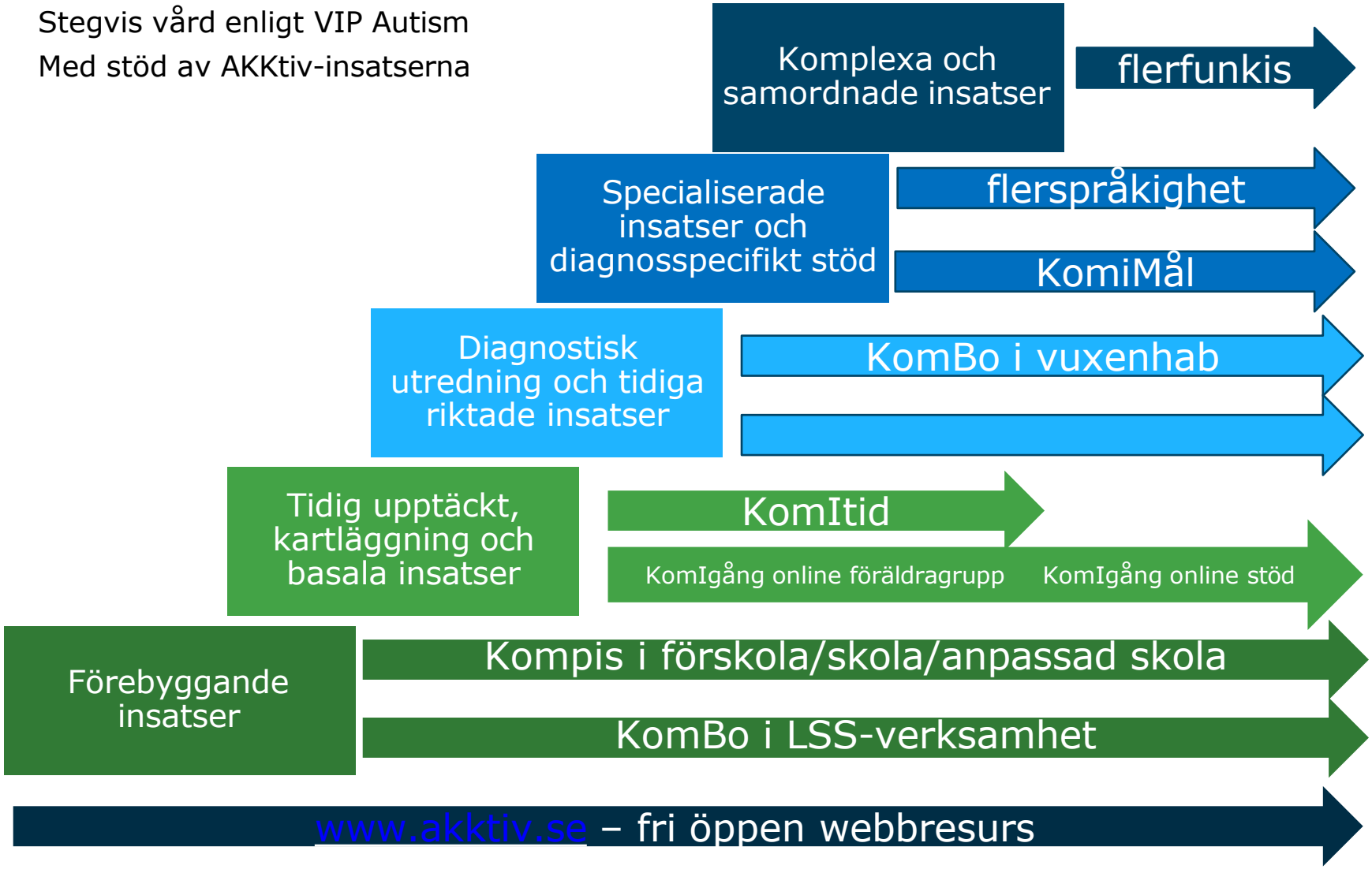
KomBo

Totalt 14 vetenskapligt publicerade studier

- Johnsen et al 2011 KomIgång-kartor positivt +andra kartor på tidig nivå
- Brouwer et al 2011 Miljömodifierande strategier identifierade
- Ferm et al 2011 Intervju+enkät föräldrar&vägledare positiva
- Broberg et al 2012 validering responsivitet hos föräldrar RAACS, mer än jfr
- Rensfeldt Flink et al Föräldrar flerfunktionsnedsättning, enkät
- Fäldt et al 2021 Föräldrar till små barn utan diagnos
- Rensfeldt Flink et 2022 Fallstudie flerfunktionsnedsättning KomIgång
- Backman et al 2023 Familjens sociala liv, signifikant pos förändring
- Wallin et al 2023 Pedagogers kommunikation
- Backman et al 2024 Onlineresurs – föräldrars åsikter
- Nordlund & Fäldt, 2023 Jämförelse KomITid - KomIgång
- Wallin et al 2024 Pedagogers pekprat – KomPis
- Östberg et al 2024 Föräldrars önskemål kring digitalt stöd
- Backman et al 2027? KomBo – intervjuer personal, chefer, brukare

Stegvis vård enligt VIP Autism

Med stöd av AKKtiv-insatserna

Frågor?

www.akktiv.se

akktiv@vgregion.se